

ten aanzien van de geloofwaardigheid van het verhaal. Spoedig daarop werd door Prof. LANGENBECK de operatie gedaan, en wat zag men, toen de platysma myoïdes werd doorgesneden? Men zag in de spier talloze witte puntjes, die dadelijk bleken trichinen te zijn.

Het door LÜCKE bewerkstelligde mikroskopisch onderzoek deed zien, dat alle trichinen in kapsels lagen; bij drukking kwamen de diertjes, benevens eene menigte van verschillende kristallen (waaronder ook tripelphosphaten) uit de kapsels voor den dag; evenwel gelukte het hem niet nog eene aktieve beweging bij de voorwerpen waar te nemen; zij waren alzoo gestorven, maar voor het overige, na een vertoef in het ligchaam gedurende 18 jaren, volstrekt niet veranderd. Er viel toch thans niet aan te twifelen, dat de medegedeelde merkwaardige, in het duister geblevene vergiftigings-geschiedenis van 7 personen door een dejeuner, bepaaldelijk uitmaakte eene trichinenvergiftiging.

Het ligt voor de hand, dat bij de medegedeelde ziektegevallen niet kan gedacht worden aan eene vergiftiging door den wijn, waarbij in der tijd eene loodvergiftiging werd vermoed. De verschijnselen der loodvergiftiging zijn geheel anders. De toenmalige hoogleeraar in de Scheikunde te Halle, STEINBERG, had het vermoeden geuit, dat hier spraak kon wezen van eene vergiftiging door arsenikhoudenden zwavel, met welken de wijnavaten berookt waren. Maar men vond geen arsenik, en de verschijnselen van eene akute vergiftiging met arsenigzuur komen, zoo als men weet, oogenblikkelijk voor den dag en laten niet zulke, maanden lang durende ziekteverschijnselen achter, als men trouwens wel bij de chronische arsenikvergiftigingen zou kunnen aantreffen. Het zou niet de moeite waard zijn, nog verdere mogelijkheden te bestrijden. In gevallen, waarbij na akute vergiftigingen een meer of minder lang incubatietijdperk voorhanden is, kan slechts spraak zijn van het binn brengen en ontwikkelen van organismen.

Destijds (in 1845) waren de trichinen nog niet bekend, en men liet de spijzen bij het bewerkstelligd onderzoek geheel en al buiten het spel, waartoe ook het merkwaardig toeval wel moest leiden, dat STOECKER, die alleen niet, even als de anderen, witten, maar rooden wijn had gedronken, verschoond bleef. Maar hij at ook niets van de ham en den worst, een van welke beide wij voor den drager der trichinen moeten houden. Maar beschouwen wij de ziekteverschijnselen, onder welke de vergiftiging zich openbaarde, dan vinden wij die, inzonderheid waar wij het berigt der thans nog levende vroegere lijdens kunnen volgen, in de volledigste overeenstemming met hetgeen wij in den laatsten tijd ten aanzien van de trichinenziekte hebben geleerd. De onpijnlijke diarrhoeën, de onderhuidsche oedemata, de typhouse verschijnselen, de lange duur der ziekte, de achterblijvende spierzwakte stemmen volkomen daarmede overeen.

Het is niet moeilijk de bedenking te wederleggen, waarom destijds niet nog meer ziektegevallen waargenomen zijn, daar toch van dezelfde ham of van denzelfden worst ook nog andere personen zullen gegeten hebben. De trichinenziekte ging vroeger meestal door onder den naam van den typhus, van de gastrische koorts en z., en het kan zeer wel zijn, dat in die landstreek nog menig ander persoon door het gebruik van hetzelfde vleesch ziek geworden is, zonder dat men er verder om gedacht heeft, het geval met die vergiftiging in verband te brengen, bij welke toch van den aanvang af de aandacht uitsluitend op den wijn gevestigd was. En juist in het voorjaar zijn immers zulke sporadische gevallen van typhus nergens zeldzaam. Het is ook mogelijk, dat de ham uit eene afgele-

gene streek afkomstig is geweest, of, wat ook in het oog gehouden moet worden, dat door het sterke rooken in zekere deelen van de ham de trichinen gedood waren, en dat toevallig bij het dejeuner de gevaarlijkste stukken werden gebruikt. Doch wij laten deze mogelijkheden daar.

De negatieve uitkomst van het geregeld onderzoek, het nagenoeg gelijktijdig plaats gehad hebbend ziek worden na een tijdperk van incubatie, het gezond blijven van den persoon, die niet had medegegeten van de spijs, welke, in gevolge de heugenis van allen, uit ham en worst had bestaan, de ziekteverschijnselen, en ten laatste — en vooral — het vinden van de trichinen bij een der in het leven gebleven personen, die verzekert, later nooit weder van belang of op soortgelijke wijze ziek geweest te zijn, — dat alles pleit ten stelligste voor de uitspraak, dat de toenmalige vergiftiging door trichinen is teweeggebracht. Ongelukkig is het de betrokkene Geneeskundigen niet gelukt, de beide andere nog levende personen tot eene proefpunctie over te halen. Er valt wel niet aan te twifelen, of ook hunne spieren zullen talrijke trichinen herbergen, en door het vinden van deze zou het bewijs nog verder volledig gemaakt kunnen worden.

Werden de trichinen tot vóór korten tijd slechts voor eene pathologische merkwaardigheid gehouden, — nemen zij thans echter reeds bij den dag in het klinisch opzicht in belangrijkheid toe, — en stond het reeds vast, dat zij, aan wier zorg de belangen der volksgezondheid in den staat zijn opgedragen, dit onderwerp naauwlettend in het oog behooren te houden, — wij zagen nu, dat deze aangelegenheid ook uit het geregeld-geneeskundig oogpunt allezins belangrijk is. Had men toch in 1845 een vermoeden gehad van het bestaan eener trichinenziekte, dan ware aan een geheel huisgezin zulk een treurig lot niet overgekomen, — een lot, dat trouwens zijn grond minder in het oordeel der autoriteiten, dan in het vooroordeel der menschen had. Even goed had een ongelukkig toeval bij het scheikundig onderzoek der opgegraven lijken een spoor van arsenik kunnen doen vinden, en — de voorbeelden bestaan — wie weet of het gerechtshof den wijnkooper GESE niet veroordeeld had!

Het is zeer denkbaar en waarschijnlijk, dat er dusdanige gevallen meer zullen voorkomen. En wanneer ook al bij den tegenwoordigen stand onzer kennis betreffende de trichinen, de noodige toelichting niet zou uitblijven, de mededeeling van het nu besproken zeer belangrijke geval was gewis in vele opzichten zeer leerzaam.

ALI COHEN.

PARALYSIS INFANTILIS. — De vorm van verlammingen, die het veelvuldigst in den kinderlijken leeftijd voorkomt, is de ware paralyse infantilis, waartoe ook de meeste paralytische wanstaltigheden moeten gebracht worden. Dat evenwel over haar wezen niet altijd eenstemmig gedacht is, bewijzen de verschillende namen, waaronder zij in de verschillende leerboeken over kinderziekten en journaalartikelen voorkomt; zoo spreekt RILLIET, en in navolging van hem vele anderen, van "essentiële verlamming der kinderen", BOUCHUT van "idiopathische", DUCHESNE van "vettige en atrophische", anderen ook van "rheumatische" paralyse. Het zal dus geen geheel nuttelooze arbeid zijn, wanneer wij den lezer van ons Tijdschrift bekend maken met het goed geschreven opstel, waarmede Dr. CARL HEINE te Canstatt onlangs (*Med. Times and Gazette*, 1863) de pathologie van genoemden ziektevorm heeft verrijkt. De hoofdpunten der symptomatologie komen op het volgende neer: De vroeger gezonde en sterke kinderen worden, gewoonlijk binnen de eerste 2 levensjaren, zelden

vóór de 6de of na de 24ste levensmaand, plotseling door een hevigen koortsaanval aangetast, welke met algemeene opgewektheid, stuipen en andere belangrijke hersenverschijnselen begint en dikwijls gepaard gaat met stoornissen in de dentitie, groote onrust, opschrikken in den slaap, onder het uitstooten van een gil. Ofschoon deze aanval slechts een korten tijd, dikwijls niet meer dan een nacht duurt, laat hij toch in den regel eene paralytische aandoening achter, die zich bij voorkeur aan de onderste ledematen localiseert. Soms is de aanval zelfs zoo onbeduidend, dat de ouders des morgens hun kind verlamd vinden, zonder dat zij iets van de nachtelijke scène gewaar werden. Niet zelden zijn deze aanvallen van den anderen kant gecompliceerd met braken, diarrhoe of huiduitslagen. Zoodra zich de verlamming openbaart houdt de koorts op en verdwijnen ook de hersenverschijnselen, in geval ze bestonden. Op grond daarvan acht zich HEINE gerechtigd geen geloof te hechten aan een aangeboren gebrek in de conformatie van de zenuwmiddenpunten, dat door sommige schrijvers wordt aangenomen, doch vooral op grond van zijne 200 waarnemingen, die ten opzichte van dit punt negatief uitvielen. Ofschoon het, gelijk bekend is, in de praktijk zoo dikwijls voorkomt, dat kinderen onder verschijnselen van koorts en stuipen bezwijken, nam HEINE toch nooit een geval waar, waarin de dood het onmiddellijk gevolg was van een aanval, zoo als boven is geschetst. Doch dergelijke gevallen als de pasgenoemden, waar de kinderen onder koorts en convulsien zonder meer sterven, mogen niet tot de categorie van HEINE gebragt worden, bijaldien niet het voor deze laatste karakteristieke verlies der motiliteit den dood is voorafgegaan, en men bij de lijkopening niet in staat is zulk eene organische verandering aan te toonen, die zonder tusschenkomst van den noodlottigen uitgang eene verlamming zou hebben moeten veroorzaken. De hevigheid van de gevolg-verschijnselen bewijst genoegzaam, dat ook de oorzaak, waarop deze berusten, niet louter beperkt kan zijn bij eene eenvoudige stoornis in de verrigting van de peripherische zenuwen, maar zich tot diepere veranderingen moet uitstrekken. De vader van onzen schrijver, Dr. J. HEINE, nam, zelfs in de meeste ligte gevallen, het zeer belangrijke feit waar, dat de verlamming zich aanvankelijk over een groot gedeelte van het ligchaam, dikwijls over den geheelen romp en alle ledematen uitstreckte, en zich niet zelden voor goed over deze streken vastzettede, doch in andere gevallen langzamerhand, en wel het eerst in de meer centraal gelegene deelen, week. Men moet deze waarneming wél in het oog houden, ten einde eene soms nageblevene verlamming van sommige spiergroepen, bijv. bij den paralytischen klompvoet, niet te verwarren met eene louter plaatselijke aandoening. Gewoonlijk herstellen de kinderen binnen de eerste 4—8 weken; na dezen tijd is deze vorm der verlamming voor genezing niet meer vatbaar. De gevallen van genezing, waarvan BOUCHUT en anderen spreken, behooren, volgens den schrijver, buiten twijfel tot de rheumatische verlammingen. — De paralyse infantilis moet in 3 hoofdvormen onderscheiden worden: 1°. als *paraplegia infant. spinalis*, in geval de beide onderste ledematen aangedaan worden; 2°. als *hemiplegia infant. spinalis*, als de ziekte slechts een onderste lid heeft aangetast. De gevallen, waarin eene zijde des ligchaams, resp. eene bovenste en eene onderste extremititeit aangedaan zijn, berusten zonder twijfel op eene cerebrale laesie, en moeten dus tot eene geheel andere klasse gebragt worden; 3°. *paralyse infant. partialis*, in geval de verlamming bij enkele spiergroepen van de bovenste of onderste extremititeit beperkt is. De rugspieren zijn bij para- of hemiplegie verlamd, waardoor ligt zijdeling-

sche curvatures ontstaan; doch het gebeurt zeer zelden dat genoemde spieren de uitsluitende zitplaats der paralyse zijn. Onder 192 gevallen van paralyse infantilis nam HEINE 158 van deze spinale aandoeningen waar; onder deze waren 37 gevallen van paraplegie, 34 van hemiplegie, 84 van paralyse partialis, 2 gevallen kwamen aan één arm voor, terwijl 1 geval een paralytische lordosis voorstelde. Wat het geslacht betreft, — deze 158 waren over 80 knapen, 78 meisjes verdeeld, zoodat daarin geen voorbeschikkend moment gelegen is 1). Tot de verschijnselen in de verlamde deelen behooren: de passieve bewegelijkheid, de vermindering van den levensturgor en van de temperatuur; de warmtegraad was 2 jaren na den eersten aanval 4—5° R. gedaald, — een punt dat wel de aandacht verdient bij de differentiële diagnose van dezen vorm van paralyse met andere verlammingen van den kinderlijken leeftijd. De atrophie van de verlamde spieren, die met de stoornis in de beweging niet altijd een gelijk verloop heeft, is tevens een van de plaatselijke verschijnselen. HEINE onderzocht een kind, lijdende aan verlamming van de regter onderste extremititeit, ongeveer 5 maanden na den eersten aanval, en vond beide ledematen even lang en goed gevoed; nog 6 maanden later was het aangedane lid niet alleen veel kouder, maar ook veel dunner en korter dan het gezonde. Dagelijks wordt deze waarneming door anderen herhaald, en zij pleit zeer duidelijk tegen de meening van vele schrijvers, dat deze paralyse de gevolgen zijn van een reeds vroeger bestaande idiopathische atrophie van de overeenkomstige spieren. Het zijn niet alleen de spieren, welke door deze atrophie zijn aangedaan, maar ook alle andere weefsels atrophieren, zoo als de beenderen, die dikwijls 2—6 duim korter worden, terwijl de patella dikwijls $\frac{1}{3}$ kleiner is dan zij zijn moest, — voorts de bloedvaten en zenuwen. Gelijk bekend is, is de gevoeligheid of in het geheel niet, of zeer weinig gestoord; dit is al weder een nieuw argument tegen het aannemen van eene laesie der peripherische zenuwen, vermits in de zenuwstammen gevoels- en bewegingsvezelen door elkander vermengd voorkomen en eene zieketoestand, waarbij de bewegingszenuwen zoo belangrijk zijn aangedaan, toch op dezelfde wijze de werking van de gevoelszenuwen zou moeten storen. Van zeer veel belang voor de differentiële diagnostiek van de verschillende soorten van verlamming is, dat bij den onderwerpelyken vorm de elektrische prikkelbaarheid volkomen verdwenen is, door welk feit tevens de negatieve of althans zeer weinig beteekenende resultaten van het galvanisme in dergelijke gevallen verklaard wordt. — Ten opzichte van de wanstaltigheden, die hier ten gevolge van het gestoorde spierantagonisme voor den dag komen, — deze bereiken dikwijls een veel hooger graad dan de aangeborenen en anderen; de pes equinus, varus en valgus, even als vele difformiteiten in het kniegewricht, worden daaronder het meest waargenomen. Gewoonlijk openbaren zich deze wanstaltigheden eerst in den leeftijd als de kinderen de eerste pogingen doen om te loopen; zij oefenen alsdan de gezonde spiergroepen ten koste van de verlamden, zoodat zij door deze eenzijdige oefening den graad van de wanstaltigheid bovendien verhoogden. Eene bij tijds in het werk gestelde orthopaedische behandeling vermag hier dikwijls nog veel. Bij onze vrij goede kennis omtrent de symptomatologie der ziekte steekt die van hare pathologische anatomie en aetiologie zeer scherp af. Onder de drie sectiebevindingen van den vroegeren tijd meldt HUTIN

1) VOGEL wil deze ziekte meer bij knapen dan bij meisjes waargenomen hebben, dat evenwel volgens hem — en terecht — louter een toeval kan zijn geweest. REF.

atrophie van het ruggemerg, die bij het 8ste paar rugzenuwen begon en zich vandaar naar beneden uitstreckte; LONGET spreekt van eene atrophie en ontcleuring aan de voorste wortels van de lenden- en heiligbeenzenen (bij paralyse van eene onderste extremiteit), terwijl BEREND eene afzetting van schijnvliezen vond over de arachnoïdea in hare geheele uitgestrektheid tot aan de cauda equina. Verleden jaar heeft Dr. VON RECKLINGHAUSEN, een zeer bekend Histoloog, in de *Deutsche Klinik* een geval medegedeeld van een 4jarig kind, dat aan de beide onderste ledematen verlamd en aan knieën en voeten zeer misvormd was. Bij de lijkopening vond hij tuberkels in de zelfstandigheid van het ruggemerg, dat nog nader door het mikroskopisch onderzoek geconstateerd werd. Al hebben nu deze 4 lijkopeningen 1) dit met elkander gemeen, dat zij alle veranderingen in het ruggemerg hebben aange-toond, zoo mogen wij ons hiermede evenwel nog niet vleijen met het wezen der paralyse infantilis bekend te zijn; de meening evenwel van een der grootste autoriteiten op het gebied der neuropathologie, ROMBERG, die ook eene laesie van het ruggemerg als uitgangspunt van deze ziekte voorstaat, geeft aan bovengenoemde lijkbevindingen een niet geringen steun, welke niet geheel uit het oog mag verloren worden.

A. DRIELSMA.

EPILEPSIE. — Gedurende het afgelopen jaar werden wederom twee middelen tot bestrijding dezer ziekte beproefd. Het bromuretum potassii werd door Dr. WILKS te Londen aangewend. In 5 gevallen waren de resultaten over het algemeen zeer gunstig en verminderde de frequentie der toevallen aanmerkelijk. Het middel werd in eene hoeveelheid van 3malen daags 3 grein tot 3malen daags 5 grein toegediend, en de duur van het gebruik, in verband met de afname der insultus, geregeld. Het tweede middel, evenzeer door een Engelsch Geneesheer, Dr. ELY, aangewend, is het joduretum plumbi, hetgeen in giften van 3malen daags 2 greinen gebruikt werd en niet werd nagelaten dan totdat ligte intoxicatieverschijnselen optraden. Ook bij de toepassing van dit middel verkreeg men in twee gevallen gunstige resultaten. Bij eene zoo duistere ziekte moet ieder resultaat, al is het soms ook nog slechts schijnbaar gunstig, welkom zijn en tot verdere therapeutische experimenten aanleiding geven.

J. H.

VERSLAGEN.

GENOOTSCHAP TER BEVORDERING DER GENEES- EN HEELKUNDE
TE AMSTERDAM.

1ste Sectie. *Vergadering van 8 October 1863.* — Prof. HEYNSIUS herinnert, hoe onlangs in het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* door Dr. LUCHTMANS eene methode werd medegedeeld, ter vervaardiging van mikroskopische praeparaten van verschillende gedeelten van het zenuwstelsel. De mededeeling dezer methode had spreker in den aanvang verwonderd; zij scheen toch dezelfde te zijn, die sedert jaren door

1) Wij kunnen hier nog bijvoegen het door VOGEL in zijn *Leerboek der Kinderziekten* aangehaalde geval van FLIESS, die bij eene „essentiële” verlamming van den arm, congestie van de ruggemervliezen in het niveau van den plexus brachialis vond. — RILLIET en BARTHEZ ontdekten bij hunne 2 lijkopeningen van zulke lijdertjes niet de minste verandering in het ruggemerg. REF.

SCHRÖDER VAN DER KOLK gevolgd werd. Nadat hij echter in staat gesteld was geworden praeparaten van VAN DER KOLK met die van LUCHTMANS te vergelijken, moet hij erkennen, dat de laatste de eerste verre overtreffen, dat de omtrekken veel zuiverder, de vormen der gangliëncellen beter bewaard en de van deze uitgaande vezelen veel duidelijker zijn, dan in die van VAN DER KOLK. Terwijl hij in het midden laat, waaraan dit verschil is toe te schrijven, stelt hij de aanwezige leden in staat zich door de beschouwing en vergelijking van eenige ruggemergdoorsneden van de voortreffelijkheid der praeparaten van LUCHTMANS te overtuigen.

Dezelfde spreker vermeldt, hoe in den laatsten tijd de mikroskopische techniek een belangrijken aanwinst verkregen heeft door de vooral door VON RECKLINGHAUSEN en HIS aangeprezen impregnatie van fijne weefselddoorsneden, met eene oplossing van nitras argenti. Door deze methode kan men verschillende uitkomsten verkrijgen. Door alleen nitras argenti aan te wenden, wordt hoofdzakelijk de tusschenzelfstandigheid gekleurd, terwijl de celinhoud, die veel minder gekleurd wordt, veel duidelijker te voorschijn treedt. Worden de praeparaten, na in eene oplossing van nitras argenti gelegen te hebben, met eene solutie van chloorsodium bevochtigd en aan het licht blootgesteld, dan worden de cellen donker gekleurd, terwijl de intercellulair-zelfstandigheid nagenoeg onveranderd blijft. Door deze methode bij het onderzoek der lymphevaten aan te wenden, ontdekte VON RECKLINGHAUSEN in den wand der lymphebanen slangsgewijs verloopende en netvormig verbondene lijnen, die hij voor de omtrekken van epitheliumcellen houdt. Ook HIS zag onlangs dezelfde figuren in den wand van den zoogenoemden chylsinus, die de onderste helft der follikels in het coecum van konijnen omgeeft, en houdt ze insgelijks voor epitheliumcellen. Dat deze geslingerde lijnen op genoemde plaats inderdaad gezien worden, wordt door praeparaten van spreker aangetoond.

Nog wordt door hem vermeld, dat de kleine ronde kringen, die men hier en daar tusschen de zoogenoemde epitheliumcellen waarneemt, door HIS voor stomata gehouden worden, die tot doorlating van lymphebolletjes zouden dienen.

Vergadering van 12 November 1863. — Door Prof. SURINGAR worden de volgende praeparaten ter tafel gebracht:

1°. De maag van een 62jarigen man, die sedert vele jaren het voedsel dat hij gebruikte, zuurachtig slijm, later ook koffijdikachtige massa's gebracket had, terwijl in den laatsten tijd een gezwel in het epigastrium herkend was. De maag is sterk uitgezet en haar pylorisch gedeelte door eene rondgaande kankermassa zoodanig vernauwd, dat daar, waar dit in het duodenum overgaat, slechts eene schrijfpen kan worden doorge-laten. Behalve eene zeer kleine milt werd in het lijk geene der vermelding waardige verandering aangetroffen.

2°. De lever en de longen van eene vrouw van 78 jaren, bij welke 4 maanden lang icterus en andere verschijnselen van belemmerde galuitscheiding bestaan hadden, zonder dat vergrooting van de lever ontdekt was. De regter kwab van dit orgaan is bijna geheel ingenomen door eene uitgebreide kankermassa, die uit eene opéénhooping van kleinere knobbels bestaat en aan hare peripherie door gezond leverweefsel van geïsoleerde knobbeltjes gescheiden is. Op de doorsnede van het ziekelijk weefsel ziet men een zoogenoemd reticulum; het weivlies op de convexe oppervlakte van de lever is boven het neoplasma als een likteeken ingetrokken. Het leverweefsel is met gal doortrokken, de galblaas verdikt, inééngeschrompeld en met een aantal steenen gevuld. Onder de pleura pul-